บทที่ 4

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งมีวิธีการดำเนินงานดังต่อไปนี้

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ลักษณะของประชากรกลุ่มตัวอย่าง

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัย คือ สถานประกอบการขนาดกลางในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เหตุผลที่ศึกษาเฉพาะสถานประกอบการขนาดกลาง เนื่องจาก

ประการแรก จำนวนลูกจ้างของสถานประกอบการขนาดกลางที่มีจำนวนน้อยที่สุด มีจำนวนตั้งแต่ 20 คนขึ้นไป ซึ่งสาเหตุดังกล่าวนี้มีผลสืบเนื่องมาจากการระบุในบทเฉพาะกาลของพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตรา 103 วรรคแรก ให้ใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้บังคับแก่กิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ยี่สิบขึ้นไป นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้บังคับใช้

ประการที่สอง จากเอกสารของกรมแรงงาน ที่แบ่งขนาดจำนวนลูกจ้างออกเป็นช่วงดังนี้ ต่ำกว่า 20, 20-49, 50-99, 100-299, 300-499, 500 999 และตั้งแต่ 1,000 คนขึ้นไป ผู้เขียนจึงเลือกศึกษาลูกจ้างตั้งแต่ 20 คนขึ้นไป ตามเหตุผลประการแรก และนับรวมลูกจ้างตั้งแต่ 20 คน ถึง 999 คน โดยให้ถือเป็นสถานประกอบการขนาดกลาง จำนวนลูกจ้างต่ำกว่า 20 คน ให้ถือเป็นสถานประกอบการขนาดเล็ก และจำนวนลูกจ้าง 1,000 คนขึ้นไป ให้ถือเป็นสถานประกอบการขนาดใหญ่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ประการที่สาม ในขณะที่ทำการวิจัย พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 ไม่บังคับแก่กิจการที่มีลูกจ้างต่ำกว่า 20 คน ตามบทเฉพาะกาลมาตรา 103 วรรค 2 เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาสามปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้บังคับแก่กิจการที่มีลูกจ้าง ตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ประกอบกับจากทะเบียนรายชื่อ สถานประกอบการปี พ.ศ. 2533 จังหวัดเชียงใหม่ โดยกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย ไม่พบว่ามีสถานประกอบการที่มีจำนวนลูกจ้างตั้งแต่ 1,000 คนขึ้นไป ในจังหวัดเชียงใหม่

จากทะเบียนรายชื่อสถานประกอบการปี พ.ศ. 2533 จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สถานประกอบการขนาดกลางในจังหวัดเชียงใหม่ มีประมาณ 449 แห่ง โดยที่เป็นสถานประกอบการขนาดกลางในเขตอำเภอเมือง 287 แห่ง และเป็นสถานประกอบการขนาดกลางในเขตอำเภออื่นๆ 162 แห่ง เนื่องจากสถานประกอบการส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอเมือง จึงศึกษาเฉพาะสถานประกอบการที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง

ตารางที่ 4.1 จำนวนสถานประกอบการขนาดกลาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ แบ่งตามจำนวนลูกจ้าง

จำนวนลูกจ้าง	จำนวนสถานประกอบการ
20 - 49	198
50 - 99	49
100 - 299	34
300 - 499	4
500 - 999	2

ที่มา : ทะเบียนรายชื่อสถานประกอบการปี พ.ศ.2533 จังหวัดเชียงใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

นอกจากจัดแบ่งจำนวนลูกจ้างในสถานประกอบการขนาดกลางออกเป็นช่วงแล้ว ยังแบ่งสถานประกอบการต่างๆออกเป็นประเภทกิจการโดยใช้เกณฑ์การวัดประเภทมาตรฐานอุตสาหกรรม (ประเทศไทย) ซึ่งเป็นเกณฑ์ของฝ่ายมาตรฐานสถิติ กองวิชาการและการวางแผน กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย ได้แบ่งประเภทกิจการออกเป็นหมวดๆ ดังนี้

หมวดที่ 1 เกษตรกรรม ล่าสัตว์ การป่าไม้และการประมง

หมวดที่ 2 การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน

หมวดที่ 3 การผลิต

หมวดที่ 4 การไฟฟ้า ก๊าซ ประปา

หมวดที่ 5 การก่อสร้าง

หมวดที่ 6 การขายส่ง ขายปลีก ภัตตาคาร โรงแรม

หมวดที่ 7 การขนส่ง สถานีเก็บสินค้า และการคมนาคม

หมวดที่ 8 บริการการเงิน ประกันภัย อสังหาริมทรัพย์ และธุรกิจ

หมวดที่ 9 บริการชุมชน บริการสังคม และบริการส่วนบุคคล

หมวดที่ 10 กิจกรรมซึ่งมิอาจระบุประเภทได้

สำหรับในเขตเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จากทะเบียนรายชื่อสถานประกอบการปี พ.ศ. 2533 จังหวัดเชียงใหม่ ไม่พบว่ามีสถานประกอบการที่มีกิจการในหมวด 1 หมวด 2 และหมวด 10 จึงศึกษาเฉพาะประเภทกิจการหมวด 3 - 9 ซึ่งในแต่ละหมวดมีจำนวนสถานประกอบการแตกต่างกันไปตามขนาดจำนวนลูกจ้าง ดูรายละเอียดจากตารางที่ 4.2

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนสถานประกอบการขนาดกลาง จำแนกตามขนาดลูกจ้างและประเภทกิจการ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

(2)ประเภทกิจการ (หมวด) / (1)จำนวนลูกจ้าง (คน)	หมวด 3 การผลิต	หมวด 4 การไฟฟ้า ก๊าซ ประปา	หมวด 5 การก่อสร้าง	หมวด 6 การขายส่ง ขายปลีก ภัตตาคาร โรงแรม	หมวด 7 การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และ การคมนาคม	หมวด 8 บริการการเงิน ประกันภัย อสังหาริมทรัพย์ และธุรกิจ	หมวด 9 บริการชุมชน บริการสังคม และบริการ ส่วนบุคคล
20 - 49	42	1	7	94	6	21	27
50 - 99	13	-	1	24	1	6	4
100 - 299	5	-	3	21	-	3	2
300 - 499	1	-	2	2	-	-	1
500 - 999	-	-	1	1	-	-	1
รวม	287						

ที่มา : ทะเบียนรายชื่อสถานประกอบการปี พ.ศ. 2533 จังหวัดเชียงใหม่ โดยกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง

1. การจำแนกประชากรของการวิจัย คือ ขนาดของจำนวนลูกจ้างและการจัดประเภทกิจการของสถานประกอบการออกเป็นหมวดหมู่ ข้างต้น เป็นการสุ่มตัวอย่างตามระดับชั้น (Stratified Random Sampling) เนื่องจากสถานประกอบการขนาดกลาง กำหนดให้จำนวนลูกจ้างต่ำสุดที่ 20 คน สูงสุดที่ 999 คน ซึ่งมีความแตกต่างกันมาก จึงสามารถแยกเป็นกลุ่มย่อยหรือในที่นี้แยกเป็นช่วงหรือเป็นระดับชั้นของขนาดจำนวนลูกจ้างได้ และในแต่ละชั้นจะแบ่งสถานประกอบการออกเป็นกลุ่มประเภทกิจการ ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างกัน พิจารณาจากตารางที่ 4.2

ทั้งนี้ กำหนดให้จำนวนลูกจ้าง 20-49, 50-99, 100-299, 300-499 และ 500-999 แทนด้วยกลุ่ม 1, 2, 3, 4 และ 5 ตามลำดับ ในทำนองเดียวกันกำหนดให้ หมวด 3-9 แทนด้วยกลุ่ม 3-9 ตามลำดับ

2. รองศาสตราจารย์พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2535 : 92) กล่าวว่า ถ้าประชากรแต่ละกลุ่มย่อยแตกต่างกันมาก กรณีนี้จะไม่ใช้หลักสัดส่วนตามจำนวนประชากรแต่จะใช้หลักเหตุผลและความเหมาะสมบางประการ เรียกการสุ่มนี้ว่า Disproportional or Nonproportional Stratified Random Sampling จากตารางที่ 4.2 จะเห็นว่าบางประเภทกิจการมีเพียงสถานประกอบการเดียว เช่น หมวด 4 การไฟฟ้า ก๊าซ ประปา ในขณะที่ หมวด 6 ที่ขนาดจำนวนลูกจ้าง 20-49 มีสถานประกอบการถึง 94 แห่ง เป็นต้น เพื่อความเหมาะสมในการสุ่มตัวอย่าง จึงกำหนดให้ประเภทกิจการใดที่มีสถานประกอบการเพียงแห่งเดียว จะนำมาศึกษาทั้งหมด ประเภทกิจการที่มีสถานประกอบการ 2-9 แห่งจะนำมาศึกษาร้อยละ 25 ประเภทกิจการที่มีสถานประกอบการ 10-19 แห่งจะนำมาศึกษาร้อยละ 10 และประเภทกิจการที่มีสถานประกอบการ 20 แห่งขึ้นไป จะนำมาศึกษาร้อยละ 5 ซึ่งได้สถานประกอบการขนาดกลางที่นำมาใช้ศึกษารวมทั้งสิ้น 29 แห่ง ดังตารางที่ 4.3

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.3 แสดงการสุ่มตัวอย่างสถานประกอบการขนาดกลางที่นำมาศึกษา

ประเภทกิจการ	หมวด 3		หมวด 4		หมวด 5		หมวด 6		หมวด 7		หมวด 8		หมวด 9		รวม
จำนวนลูกจ้าง(คน)	N	n	N	n	N	n	N	n	N	n	N	n	N	n	n
20 - 49	42	2	1	1	7	2	94	5	6	1	21	1	27	1	13
50 - 99	13	1	-	-	1	1	24	1	1	1	6	1	4	1	6
100 - 299	5	1	-	-	3	1	21	1	-	-	3	1	2	1	5
300 - 499	1	1	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	1	1	3
500 - 999	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	2
รวม	61	5	1	1	11	4	142	9	7	2	30	3	33	5	
รวม n ทั้งสิ้น															29

หมายเหตุ : N แทนจำนวนเต็ม

n แทนจำนวนที่ต้องการ

3. คำนวณจำนวนตัวอย่างลูกจ้างของสถานประกอบการทั้ง 29 แห่ง เนื่องจากไม่ทราบข้อมูลที่แท้จริงเกี่ยวกับจำนวนลูกจ้างของแต่ละสถานประกอบการ จึงใช้การคำนวณร้อยละ 10 จากขีดจำกัดล่างของขนาดจำนวนลูกจ้างในแต่ละชั้น ได้จำนวนตัวอย่างลูกจ้างทั้งสิ้น 296 คน ดังตารางที่ 4.4

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.4 แสดงการคำนวณจำนวนตัวอย่างลูกจ้างของแต่ละสถานประกอบการ

ขนาดลูกจ้าง (คน)	จำนวนสถานประกอบการ (แห่ง)	ร้อยละ 10 ของขีดจำกัดล่าง	จำนวนตัวอย่าง
20 - 49	13	2	26
50 - 99	6	5	30
100 - 299	5	10	50
300 - 499	3	30	90
500 - 999	2	50	100
รวม			296

4.2 ลักษณะของประชากรกลุ่มตัวอย่าง

จากหัวข้อ 4.1 คำนวณจำนวนตัวอย่างลูกจ้างได้ทั้งหมด 296 ภายหลังจากการเก็บข้อมูลแล้วพบว่า ปัญหาหนึ่งของการใช้พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 คือ ความล่าช้าของนายจ้างในการจดทะเบียนเข้ากองทุนประกันสังคม ฉะนั้นปัญหาของผู้วิจัยคือเมื่อไปเก็บข้อมูลแล้วไม่สามารถได้ข้อมูลตามที่ต้องการ เนื่องจากสถานประกอบการบางแห่งยังไม่ได้จดทะเบียนเข้ากองทุนประกันสังคม หรือบางแห่งจดทะเบียนเข้ากองทุนประกันสังคมได้ไม่นานนัก ลูกจ้างจึงไม่สามารถให้ข้อมูลได้ ผู้เขียนจึงตัดประเภทกิจการในหมวดที่ 5 ออกไป ด้วยสาเหตุดังกล่าว ดังนั้นจำนวนตัวอย่างที่สามารถจัดเก็บได้จึงมีจำนวน 277 ตัวอย่าง แสดงลักษณะของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ดังตารางที่ 4.5

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.5 แสดงลักษณะกลุ่มตัวอย่าง

รายการ	ความถี่ (n=277)	ร้อยละ
1. จำนวนลูกจ้าง (คน)		
20 - 49	22	7.94
50 - 99	25	9.03
100 - 299	40	14.40
300 - 499	90	32.49
500 - 999	100	36.10
	=277	=100.00
2. ประเภทกิจการ		
หมวด 3	49	17.5
หมวด 4	2	0.72
หมวด 6	105	37.90
หมวด 7	7	2.52
หมวด 8	17	6.14
หมวด 9	97	35.02
	=277	=100.00

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

(ต่อ)

รายการ	ความถี่ (n=277)	ร้อยละ
3. เพศ		
ชาย	87	31.40
หญิง	190	68.60
	=277	=100.00
4. อายุ (ปี)		
15 - 24	63	22.74
25 - 34	141	50.90
35 - 44	58	20.94
45 ปีขึ้นไป	15	5.42
	=277	=100.00
5. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	33	11.91
ม. 1 - 3	43	15.52
ม. 4 - 6 / ปวช.	82	23.60
ปวส.-อนุปริญญา	44	15.88
ปริญญาตรี	73	26.35
สูงกว่าปริญญาตรี	2	0.72
	=277	=100.00

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

(ต่อ)

รายการ	ความถี่ (n=277)	ร้อยละ
6. สถานภาพสมรส		
โสด	126	45.49
สมรส	136	49.10
สมรสแต่แยกกันอยู่	6	2.17
หม้าย/หย่าร้าง	9	3.25
	=277	=100.00
7. บุตร		
ไม่มีบุตร	164	59.20
หนึ่งคน	64	23.10
สองคน	40	14.80
สามคน	8	2.90
	=277	=100.00
8. รายได้ (บาท)		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 3,000	40	14.44
3,001 - 6,000	135	48.74
6,001 - 9,000	55	19.85
9,001 - 12,000	37	13.36
12,001 - 15,000	0	0
มากกว่า 15,000	10	3.61
	=277	=100.00

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

(ต่อ)

รายการ	ความถี่ (n=277)	ร้อยละ
9. ความรับผิดชอบบุตร		
ไม่มีบุตร	164	59.20
หนึ่งคน	64	23.10
สองคน	41	14.80
สามคน	8	2.90
	=277	=100.00
10. ระยะเวลาการทำงาน (ปี)		
0 - 5	135	48.74
6 - 10	71	25.63
11 - 15	24	8.66
16 - 20	27	9.75
21 - 25	10	3.61
26 - 31	10	3.61
	=277	=100.00

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

(ต่อ)

รายการ	ความถี่ (n=277)	ร้อยละ
11. ระยะเวลาการทำงานที่สถานประกอบการแห่งนี้ (ปี)		
0 - 5	173	62.45
6 - 10	49	17.69
11 - 15	21	7.58
16 - 20	18	6.50
21 - 25	7	2.53
26 - 31	9	3.25
	=277	=100.00
12. โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก		
-โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่	134	48.38
-โรงพยาบาลนครพิงค์	0	00.00
-โรงพยาบาลรวมแพทย์	65	23.47
ค่าผิดพลาด	78	28.16
	=277	=100.00

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

(ต่อ)

รายการ	ความถี่ (n=277)	ร้อยละ
13. การใช้บริการ		
เคย	81	29.24
ไม่เคย	115	41.52
ค่าผิดพลาด	81	29.24
	=277	=100.00

จากตารางที่ 4.5 แสดงถึงลักษณะของประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยเพศชายมีร้อยละ 31.40 ส่วนเพศหญิงมีถึงร้อยละ 68.60 เกณฑ์อายุของลูกจ้างมีลักษณะกระจายตั้งแต่ 16 ปี จนถึง 52 ปี ซึ่งร้อยละ 50.90 อยู่ในช่วง 25-34 ปี รองลงมาคือช่วงอายุ 15-24 และ 35-44 ปี ในอัตราร้อยละ 22.74 และ 20.94 ตามลำดับ ระดับการศึกษาของลูกจ้างส่วนใหญ่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือในระดับ ปวช. คือมีอัตราร้อยละ 23.60 ซึ่งไม่แตกต่างกันมากนักเมื่อเปรียบเทียบกับระดับปริญญาตรี ในอัตราร้อยละ 26.35 นอกจากนั้นมีลักษณะกระจายที่ใกล้เคียงกัน ยกเว้นในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี ในด้านของสถานภาพสมรสนั้นลูกจ้างส่วนใหญ่สมรสแล้ว ในอัตราร้อยละ 49.10 ซึ่งไม่แตกต่างจากลูกจ้างที่มีสถานภาพที่เป็นโสด ในอัตราร้อยละ 45.49 ในเรื่องของจำนวนบุตร และความรับผิดชอบบุตรไม่มีความแตกต่างกัน กล่าวคือไม่มีบุตรอัตราร้อยละ 59.20 รองลงมาคือ มีบุตรหนึ่งคน สองคน สามคน ในอัตราร้อยละ 23.10, 14.80, และ 2.90 ตามลำดับ

ในด้านของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนนั้น ส่วนใหญ่มีรายได้ตั้งแต่ 3,001 - 6,000 บาท ในอัตราร้อยละ 48.74 รองลงมาคือ ในช่วง 6,001 - 9,001, ต่ำกว่า 3,000 และ 9,001

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

- 12,000 บาท ในอัตราร้อยละ 19.85 , 14.44 และ 13.36 ตามลำดับ สำหรับระยะเวลาการทำงานที่ผ่านมาของลูกจ้างนั้นร้อยละ 48.74 มีอายุการทำงานในช่วง 0 - 5 ปี รองลงมาคือช่วงระยะเวลาการทำงาน 6 - 10 ปี ร้อยละ 25.63 เช่นเดียวกับระยะเวลาการทำงาน ณ สถานประกอบการปัจจุบัน ที่มีอายุการทำงานในช่วง 0 - 5 ปี เท่ากับร้อยละ 62.45 รองลงมาคือร้อยละ 17.69 มีอายุการทำงาน 6 - 10 ปี จากนั้นกระจายเฉลี่ยไม่แตกต่างกันมากนัก

ในเรื่องของโรงพยาบาลคู่สัญญานั้นโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่เป็นโรงพยาบาลที่ลูกจ้างในสถานประกอบการจดทะเบียนเข้าเป็นคู่สัญญามากที่สุดในอัตราร้อยละ 48.38 รองลงมาคือ โรงพยาบาลรวมแพทย์ ในอัตราร้อยละ 23.47 ซึ่งร้อยละ 41.51 ไม่เคยใช้บริการกับโรงพยาบาลคู่สัญญา ในขณะที่ร้อยละ 29.24 เคยใช้บริการรักษาพยาบาล สำหรับค่าค่าผิดพลาด (Missing)นั้น เนื่องจากในงานวิจัยนี้มีข้อยกเว้นที่ว่า บางสถานประกอบการจัดอยู่ในประเภทกิจการหมวด 9 คือ หมวดบริการชุมชน บริการสังคม และบริการส่วนบุคคล ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นโรงพยาบาล ดังนั้นในสถานประกอบการเหล่านี้จะได้รับการยกเว้น การเข้าจดทะเบียนเข้ากองทุนประกันสังคมในประโยชน์ทดแทนบางประเภท ตามกฎหมายกำหนดให้โดยอนุโลม

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาเรื่อง การประเมินผลการใช้พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 ในสถานประกอบการขนาดกลาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ใช้เครื่องมือวัด 2 ประเภท ได้แก่ เครื่องมือเชิงปริมาณ ซึ่งก็คือ แบบสอบถาม และเครื่องมือเชิงคุณภาพ

4.3.1 แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือหลักในการวิจัย

ในแบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ซึ่งในแต่ละส่วนประกอบด้วยคำถามต่างๆ ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม (คำถามข้อ 1 - 11)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ส่วนที่ 2 ประเด็นต่างๆของผลการใช้พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 ดังนี้

- การให้ความคุ้มครองประชาชน (คำถามข้อ 25 - 38)

- การให้ประชาชนได้ช่วยตัวเองด้วยการอดออม และเสียสละเพื่อส่วนรวม (คำถามข้อ 12 - 24)

- การวางรากฐานความมั่นคงทางสังคม (คำถามข้อ 35 - 38)

ส่วนที่ 3 ส่วนที่เปิดกว้างสำหรับปัญหา และอุปสรรคที่ผู้ตอบแบบสอบถามพบจากการใช้พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533

ลักษณะของคำถามในแบบสอบถาม เป็นคำถามที่มีลักษณะทั้งแบบคำถามปลายเปิด และคำถามปลายปิด ซึ่งคำถามปลายปิดจะมีทั้งคำถามที่มีคำตอบให้เลือก และคำถามที่กำหนดเป็นมาตรวัดความคิดเห็น เคอร์ลินเจอร์ (1973 : 496-499) และเซลทิซ และคณะ (1976 : 412-427) อ้างจาก สุจิตรา บุณยรัตพันธุ์ (2535 : 135) กล่าวถึง การสร้างมาตรวัดจากชุดข้อคำถาม (Questionnaires that Form Seales) ว่ามี 3 วิธี ได้แก่

- มาตรวัดแบบรวมคะแนน (Summated Rating Scales)

- มาตรวัดแบบมีช่วงเสมือนเท่ากัน (Equal Appearing Scales)

- มาตรวัดแบบสั่งสม (Cumulative Scales)

สำหรับมาตรวัดของงานวิจัยนี้ใช้ มาตรวัดแบบรวมคะแนน (Summated Rating Scales) ที่สร้างโดย เรนสิส ลิเคิร์ท (Rensis Likert, 1932) หรือที่เรียกว่ามาตรวัดแบบลิเคิร์ท (Likert - type Scale)

มาตรวัดแบบลิเคิร์ท มีลักษณะเป็นชุดของข้อความที่ผู้ตอบต้องประเมิน โดยตอบว่าเห็นด้วยอย่างยิ่ง ค่อนข้างเห็นด้วย ปานกลาง/เฉยๆ ค่อนข้างไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ซึ่งกำหนดคะแนน หรือน้ำหนักความเห็นเป็น 5 - 4 - 3 - 2 - 1 ตามลำดับ โดยไม่อนุโลมให้ผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความเห็นหรือมีความรู้สึกเฉยๆ ซึ่งปกติกำหนดระดับคะแนนเท่ากับ 3 ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้ผู้ตอบแบบสอบถามเกิดอคติ (Bias) ในการตอบ และเพื่อให้เกิดความแปรปรวนของข้อมูลน้อยที่สุด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

การกำหนดช่วงห่างระหว่างคำตอบ เห็นด้วย ค่อนข้างเห็นด้วย ปานกลาง/เฉยๆ ค่อนข้างไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วย นั้นให้มีช่วงห่างเท่าๆ กัน โดยกำหนดน้ำหนักคะแนน และช่วงคะแนน ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 แสดงการกำหนดน้ำหนักคะแนนและช่วงคะแนน

รายการ	น้ำหนักคะแนน		ช่วงคะแนน	เกณฑ์
	คำถามเชิงปฏิเสธ	คำถามเชิงนิเสธ		
เห็นด้วย	5	1	4.51 - 5.50	สูง
ค่อนข้างเห็นด้วย	4	2	3.51 - 4.50	ค่อนข้างสูง
ปานกลาง	3	3	2.51 - 3.50	ปานกลาง
ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	2	4	1.51 - 2.50	ค่อนข้างต่ำ
ไม่เห็นด้วย	1	5	0.50 - 1.50	ต่ำ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

การทดสอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่จัดทำขึ้นหลังจากที่ผ่านการกลั่นกรองจากอาจารย์ผู้ชำนาญแล้ว ยังต้องนำไปทดสอบก่อน (Pre-test) ทั้งนี้เพื่อความเชื่อถือได้ของมาตรวัด (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดสอบกับลูกจ้างของสถานประกอบการต่างๆ ซึ่งมีลักษณะเดียวกันกับประชากรตัวอย่างที่กำหนดไว้ จำนวน 15 คน ซึ่งการทดสอบความเชื่อถือได้ของมาตรวัดนี้ ผู้วิจัยทำการทดสอบแบบสอบถามเฉพาะ ในส่วนที่สองซึ่งเป็นส่วนของ ผลการใช้พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 เท่านั้น ส่วนที่เป็นข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามจะไม่นำมาทดสอบ วิธีการที่ใช้ในการทดสอบแบบสอบถาม คือ วิธีการตรวจสอบความสอดคล้องของคะแนน โดยการหาค่าสหสัมพันธ์ (Item - test Correlation Method) หลังจากการแก้ไข และตัดคำถามบางรายการออกไปแล้ว ปรากฏผลการทดสอบออกมาดังตาราง 4.6

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าความเชื่อถือได้ของมาตรวัด

ข้อความ	Item-total Correlation
1. การออม	
คำถามข้อ 12	.8459**
คำถามข้อ 13	.9035**
2. ความล่าช้าในการรับบัตรประกันสังคมและบัตรรับรองสิทธิในการรักษาพยาบาล	
คำถามข้อ 18	.6403
คำถามข้อ 19	.5306

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

(ต่อ)

ข้อความ	Item-total Correlation
3. การแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายและความสามารถในการช่วยเหลือตนเอง	
คำถามข้อ 25	.0160
คำถามข้อ 26	.9819
4. การประกันสังคมมีหลักการให้ประชาชนได้ช่วยตนเองด้วยการออมและเสียสละเพื่อส่วนรวม	
คำถามข้อ 12	.2951
คำถามข้อ 13	.4692
คำถามข้อ 14	.5901
คำถามข้อ 15	.6397
คำถามข้อ 16	.3706
คำถามข้อ 17	.4816
คำถามข้อ 18	.0123
คำถามข้อ 19	.6292
คำถามข้อ 20	.4421
คำถามข้อ 21	.4451
คำถามข้อ 22	.3928
คำถามข้อ 23	.4871
คำถามข้อ 24	.4035

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

(ต่อ)

ข้อความ	Item-total Correlation
5. ประกันสังคมมีหลักการให้ความคุ้มครองประชาชน	
คำถามข้อ 25	.0364
คำถามข้อ 26	.1654
คำถามข้อ 27	.2960
คำถามข้อ 28	.5934
คำถามข้อ 29	.8181*
คำถามข้อ 30	.7885*
คำถามข้อ 31	.4898
คำถามข้อ 32	.1087
คำถามข้อ 33	.3261
คำถามข้อ 34	.5314
6. ประกันสังคมวางรากฐานความมั่นคงทางสังคม	
คำถามข้อ 35	.7366*
คำถามข้อ 36	.9061**
คำถามข้อ 37	.8621**
คำถามข้อ 38	.7733*

หมายเหตุ 1. ค่าสหสัมพันธ์มีระดับนัยสำคัญที่ระดับ *.01 และ **.001

2. รายละเอียดของคำถามแต่ละข้อดูได้ในภาคผนวก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

จากตารางที่ 4.5 ถ้าคำถามข้อใดมีค่า Item - total Correlation ต่ำกว่า.10 หรือมีค่าเป็นลบ คำถามนั้นจะถูกขจัดออกจากมาตรวัด ซึ่งหลังจากการทดสอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเหมาะสม และความเชื่อถือได้ของมาตรวัด พิจารณาได้จากตารางที่ 4.5 ข้อความต่างๆ ที่ปรากฏจะมีค่าสหสัมพันธ์สูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้

4.3.2 เครื่องมือเชิงคุณภาพ จัดเป็นข้อมูลเสริมในการวิจัยเพื่อประกอบใช้กับข้อมูลที่จัดเก็บโดยแบบสอบถาม เครื่องมือเชิงคุณภาพที่ใช้ในงานวิจัยนี้ ได้แก่ ข้อมูลจากเอกสาร หนังสือและงานวิจัยต่างๆ ประกอบกับการสนทนากับเจ้าของสถานประกอบการ ผู้จัดการ และลูกจ้างในสถานประกอบการ ทั้งนี้เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูลและความเชื่อถือได้ของงานวิจัย

4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการใน 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมจากเอกสาร ได้แก่ การรวบรวมแนวคิดทฤษฎีวรรณกรรม และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากห้องสมุด ตลอดจนรวบรวมข้อมูลสถิติต่างๆ ที่ใช้ประกอบการวิจัยจากสำนักงานประกันสังคมจังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานแรงงานและสวัสดิการจังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงใหม่ อุตสาหกรรมจังหวัดเชียงใหม่ และศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่

2. การเก็บข้อมูลภาคสนาม ได้แก่การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามตามสถานประกอบการทั้ง 29 แห่ง ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยและผู้ช่วย 1 คน ทำการเก็บข้อมูลด้วยตัวเอง ซึ่งก่อนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดของแบบสอบถามให้ผู้ช่วยได้ทราบก่อน ทั้งนี้เพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน ประกอบกับเพื่อความไม่ผิดพลาดของข้อมูลและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากดำเนินการเก็บข้อมูลแล้วจะนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สมมติฐานข้อหนึ่ง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic)
2. สมมติฐานข้อสอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (One way Analysis of Variance / ANOVA)
3. สมมติฐานข้อสาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (One way Analysis of Variance / ANOVA)
4. สมมติฐานข้อสี่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis)

ในการดำเนินการประมวลผลข้อมูล นักสถิติเป็นผู้ประมวลผลข้อมูล โดยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) ทั้งนี้ กำหนดโอกาสของการเกิดความคลาดเคลื่อนหรือระดับนัยสำคัญของการทดสอบ (Level of Significance) แทนด้วยสัญลักษณ์ α เท่ากับ 0.05 ($\alpha = 0.05$ หรือเท่ากับ 95 %)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved